

Ishaja vsak dan razen nedelja in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 N. Lawndale av.
Office of publication: 2657 N. Lawndale av. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XII. Cena lista je \$4.00 Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., četrtek, 6. februarja (Feb. 6) 1919. Subscription \$4.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 31.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burseson, Postmaster General. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

PRVI ČLENI LIGE NARODOV SO SPREJETI.

Manjše države so za Wilsonov načrt lige, ki je bolj demokratičen. Komisija zvedencev bo preiskala grško zadevo. Italija mešetari s tujimi deželami.

Pariz, 5. feb. — Ustavodajni odbor je danes sprejel načelno izjavo in prva dva člena ustave društva narodov. Tako se glasi uradno poročilo. Vrnila se je tudi diskusija o povečanju odbora.

Pariz, 5. feb. — Velika petorica je včeraj zaključila, da posebna komisija strokovnjakov preišče teritorialne zahteve Grške in jih predloži konferenci. Uradni komunikacije včerajšnje seje se glasi:

„Predsednik Združenih držav in ministrski predsedniki ter zunanji ministri zaveznikov držav in japonskih zastopniki vred so danes zborovali ob enajstih popoldne do ene popoldne. G. Venizelos je zaključil svoje poročilo o teritorialnih zahtevah Grške v Mali Aziji. Nato je bilo sklenjeno, da se zadeva grških teritorialnih zahtev poveri komisiji zvedencev, v kateri so zastopane Zdr. države, Anglija, Francija in Italija po dveh zastopnikih. Naloga komisije je preiskati zadevo in omejiti vsa vprašanja na gola fakta, ki se potem predložijo konferenci v končno poravnano. Komisija ima oblast posvetovati se z zastopniki prizadetih ljudstev. — Prihodnja seja se vrši jutri ob treh popoldne in na tej seji bodo zaslišani delegatje ehoslovakijske.“

Komisija za preiskavo poljskih vprašanj je dobila navodilo, da odide na pot 8. februarja.

Venizelos je v svojem apelu za anektiranje turških pokrajin dejal, da so zavezniki še ob času vlade kralja Konstantina objubili Grški koncesije in med temi tudi otok Ciper, ako stopi v vojno na njihovo stran. Zakaj se ne bi torej zavezniki zdaj ozirali na to koncesijo, ko je Grška pozneje stopila na bojišče brez prigovarjanja?

Italijanska delegacija je pričela agitirati med diplomati za „skupno blagajno“ lige narodov. Oni predlagajo, da naj vse države, ki stopijo v ligo, nalože ljudstvu izredni davek in ta denar se naj bi stekal v skupno blagajno, iz katere bi se potem odplačevali vojni dolгови vseh držav v ligi. Za to idejo se zanimajo Francozi, toda med Američani in Angleži še ni našla posebnih simpatij.

Mirovni delegatje so včeraj dobili od odbora za ustavo lige narodov tiskano projekta dveh načrtov za ligo. Prvi načrt vsebuje večinoma Wilsonove ideje, medtem ko je drugi načrt mešanica idej angleških, francoskih in italijanskih diplomatov.

Delegatje manjših držav so se takoj zavzeli za prvi načrt ker je bolj demokratičen in daje manjšim državam enake pravice do zastopstva v zakonodaji kakor velikim državam, in čemur ko drugi načrt izključuje manjše države.

Prvi načrt ima sledeče tri glavne točke: Prvič: Liga narodov ima svojo mednarodno zakonodajo, v kateri so vse države enako zastopane kot enote. Drugič: izvršna liga narodov sestoji iz devetnajstih zastopnikov. Združene države, Anglija, Francija, Italija in Japonska izvolijo po dva, ostale države pa skupaj devet zastopnikov. Tretjič: mednarodna vprašanja rešuje razsodišče. V slučaju spora med dvema državama izvoli vsaka država po enega razsodnika, obe pa tretjega; trije razsodniki tvorijo tribunal, ki ima rešiti vprašanje.

Drugi načrt pa določa, da imajo le petere velike države zastopnike v mednarodni izvršni, medtem ko manjše države izvolijo svoje (Dalje na 3 str., 1. kol.)

ITALIJANSKA BARANTJA Z JUGOSLOVANSKIMI POKRAJINAMI.

Pariz, 5. feb. — Ker italijanski imperialisti ne morejo pridobiti Wilsona, da bi jim odobril stalno posest Reke, so zdaj zavzeli novo stališče v upanju, da pridobe Wilsona za kompromis.

Orlando je te dni namignil, da je Italija pripravljena odstopiti od svojih zahtev za dalmatinsko obrežje, ako so Jugoslovani pripravljene odstopiti od svojih zahtev do Reke. Obenem ponuja Italija Jugoslovanom gotove koncesije za plovlbo v Trstu in na Reki. Medtem pa, ko Italija odstopi Dalmacijo Jugoslovanom (!), hoče si pridržati zunanje otoke, ki so ji potrebni za (!) militaristično varstvo na Jadranskem morju; Jugoslavija dobi le notranje otoke, ki so blizu obale. Italijanska delegacija je napravila v Parizu razpoloženje, da mora biti Italija na vsak način odškodovana z otoki na Jadranskem morju za izgubo grških otokov na Egejskem morju, katere je imela v svoji posesti od časa tripolitanske vojne s Turčijo.

Drugo razpoloženje je, da mirovna konferenca ne more odreči vseh zahtev Italije — dasiravno bo odrekla nekatere — kajti drugače bi nastala med italijanskim ljudstvom — pravijo italijanski diplomatje — velika nezadovoljnost in morda revolucija!

400,444 AMERICANOV OSTANE V NEMČIJI.

Pariz, 5. feb. — Po načrtu marsala Focha bodo zavezniški odobrili ob reki Reni poldrugim milijon vojakov, in sicer 800,000 Francozov, 400,000 Američanov, 200,000 Angležev in 100,000 Belgijcev. S to armado bodo zavezniški preprečili vsak odpor Nemčije, ako se bi branila podpisati mirovno pogodbo. Okupirane nemške dežele bodo obenem služile kot jamstvo, da Nemčija plača vojno odškodnino za storišeno škodo.

Ostale ameriške čete pojdejo domov, kakor hitro bo mogoče. Zdj zelo primanjkuje transportnih parnikov.

NAZAJ, NAZAJ, V BLAŽENE CASE NAZAJ...

Chicago, Ill. — Na zborovanju „Družbe za svetovno vero in življensko krščanstvo“, ki se je vršilo v auditoriju „Moodyjevega sv. pisemskega inštituta“, je dr. J. M. Gray, dekan na tem inštitutu, obsodil univerzo v Chicagu, da ne krivoversta nauke. Čital je neke krivoverstne nauke, ki jo knjigo o krščanski teologiji, ki jo je spisal profesor Gerald Smith. V tej knjigi, o groza, je zapisano, da bo sv. pismo navadna knjiga in ne božje razodetje. Vlovenje Boga imenuje bajko. Ravnotako pisatelj trdi, da je bil Krist navaden človek. Iz izjave, „da brez darovanja krvi, ni odpustanja grehov“ se norčuje in pravi, da je tak trditelj navadna neumnost.

„Krivoverstvo, kot ga napoveduje sv. pismo, se strašno širi med nami,“ je vzdihnil dr. Gray. Po teh besedah je zmešal nemški militarih s teologijo in univerzo v Chicagu in apeliral, da je treba napovedati boj krivoverstvu.

TELEFONSKA DRUŽBA JE POGORELA NA SODIŠČU.

Lansing, Mich. — Najvišje državno sodišče je odklonilo predlog Michigan State Telephone kompanije, v kateri je prošnja za razveljavljenje odloka okrožnega sodišča, po katerem ni smela družba povikati telefonskih pristojbin.

GIBANJE TEKSTILNIH DELAVCEV.

90 odstotkov tekstilnih delavcev je zastavkalo; zahtevajo 47 ur dela na teden.

TOVARNE V PATTERSONU POČIVAJO.

Paterson, N. Y. — Louis Magnet, predsednik lokalne organizacije tekstilnih delavcev, je izjavil, da počiva 26,000 do 27,000 delavcev, ker zahtevajo, da se uvede 47 ur dela v tednu. To pomeni, da 90 odstotkov delavcev ne dela.

Vsa znamenja govore, da se delavci kmalu vrnejo na delo in počakajo na razsodbo narodnega delavskega vojnega odbora.

Podjetniki so obdržavali sejo in baje zaključili, da se podvržejo razsodbi narodnega delavskega vojnega odbora.

V Patersonu so koncentrirane tovarne, v katerih predejo in tkajo svilo.

Philadelphia, Pa. — V nekaterih velikih predilnicah in tkalnicah so podjetniki priznali osemurni delavnik, večina podjetnikov je pa nasprotna osemurnemu delavniku.

Delavci zaposleni v tovarnah, v katerih niso dovolili osemurnega delavnika, so prenehali z delom, ko je minilo osem ur. Drugo jutro so prišli točno ob pravem času na delo.

Odborniki strokovne organizacije tekstilnih delavcev so prepričani, da večina podjetnikov kmalu prizna osemurni delavnik.

Lawrence, Mass. — Prvi dan je potekel mirno. Okoli tovarn so stale delavske straže, ki so spodbujale delavce, da ne popuste od osemurnega delavnika. Delavcem so delile listke, na katerih so bile številke 54—48.

Voditelji delavcev so zadovoljni z uspehom prvega dne, kajti po njih sodbi se je pridružilo gibanju nad 20,000 delavcev. Zastopniki podjetnikov skušajo znižati uspehe prvega dne in pravijo, da je izvršilo zaključek strokovne organizacije v raznih tovarnah od le 10 do 40 odstotkov. Take izjave so podobne zvižganju človeka v hosti, ki žvižga, da ga ni strah.

Columbus, O. — V desetih tovarnah je prenehalo 9,000 tekstilnih delavcev z delom, ko je minilo osem ur dela. Ustavili so stroje, se oblekli in odšli domov. Delavci bodo tako nastopili do sobote in izjavljajo, da bodo zastavkali, če za 48-urno delo ne prejmejo tako visoke mezd kot za 54-urno delo.

Albany, N. Y. — V tri in dvajsetih tovarnah je nad pet tisoč delavcev delalo le osem ur in marno zapustilo tovarne.

Passaic, N. Y. — Podjetniki, ki lastujejo šest velikih tovarn, v katerih tkajo volneno blago in dela nad 15,000 delavcev, so priznali osemurni delavnik.

Lawrence, Mass. — Podjetniki so silno razkačeni vsled vzorne discipline organiziranih delavcev, ki so kakor er. mož pustili delo, ko je poteklo osem ur. „Nikakor jim ni všeč, da povsod vlada vzoren red in da se delavci ne dajo provocirati od izživčev. Nekateri podjetniki ki so rajše zaprli svoje tovarne, kakor da priznajo osemurni delavnik.“

Delavci so solidarni in podjetniki je ta solidarnost še bolj razkačila, ker že sedaj naznanja, da bodo delavci iz tega gibanja izšli kot znakovalec. Popolnoma presenečeni so pa podjetniki glede taktike v tem gibanju, kajti pričakovali so, da bodo zaštrajkali kot v prejšnjih fasih. Nekaj novega je za nje, da delavci delajo osem ur in ko potečejo te ure, ustavijo stroje, se oblečejo in gredo, ravnotako mirno domov, kot so prišli na delo. Če bi delavci štrajkali, bi podjetniki lahko najeli profesionalne pretepače pod pretvezo, da čuvajo njih lastnino, ker se je bati štrajkarskih izgrediv. Prošli bi lahko za policijo, češ, da je njih posest v nevarnosti. Delavci nočejo štrajkati in podjetniki stoje pred novim pojavom, ki ga ne razumejo.

DELAVSTVO PROTESTIRA PROTI PROHIBICIJI.

Zastopniki unij zahtevajo, da se skliče izredna konvenca glede suhe Amerike.

APEL NA GOMPERSA.

Louisville, Ky. — Zastopniki tukajšnjega strokovno organiziranega delavstva, ki zastopajo 25,000 delavcev, so sprejeli resolucijo, v kateri apelirajo na Gompersa in Morrisona, da se skliče izredna konvenca „Ameriške delavske federacije“, da zavzame odločno stališče proti prohibiciji.

Rezolucija povdarja, da bo zavladala brezposelnost, če se izvede prohibicija. Že sedaj veliko delavcev pohaja brez dela, po uvedeni prohibiciji bo pa brezposelnost arnada narasla na stotisoče.

DANES IMA PRIČETI SPLOŠNA STAVKA V SEATTLE.

Seattle, Wash. — Splošna stavka organiziranih delavcev ima pričetni v četrtek ob desetih popoldne. Stavka prične iz simpatije do 25,000 kovinskih delavcev v ladjedelnicah, ki že stavkajo. Število štrajkarjev se pomnoži na 65,000 oseb.

Po izjavi mestnih uradnikov, bodo vozili cestnoželezniški vozovi po cestnoželezniškem omrežju, ki je občinska lastnina.

Organizacija kuharjev bo postavila toliko kuhinj, da bo lahko 15,000 oseb dvakrat na dan dobilo obed. Razvažali bodo tudi mleko za otroke in bolnike.

ALI POSTANE A. MITCHELL PALMER JUSTIČNI TAJNIK?

Washington, D. C. — Mogoče je, da predsednik Wilson imenuje A. Mitchell Palmerja naslednikom Thomasa Watt Gregoryja, ki je nedavno rezigniral kot justični tajnik.

Ta vest prihaja iz dobro informiranih krogov, češ, da je izbirati le med dr. Palmerjem in George Carroll Toddom, dosedanjim justičnim podtajnikom.

LUTERANI PROTESTIRAJO.

Indianapolis, Ind. — Župniki in farani luteranskih cerkev v severni Indijani so naslovili peticije na razne legislature poslance, v katerih protestirajo proti legislaturni predlogi šte. 6, ki prepoveduje poduk v nemških farnih šolah.

V peticiji pravijo, da se naj spomnijo zadnjih volitev, pa bodo vedeli, kaj so storili nemški glasovi.

NEMSKA SKUPŠČINA.

Berlin, 5. feb. — Jutri (v četrtek) se odpravi nemška ustavodajna skupščina v Weimarju. Ebert je z ostalimi ministri odšel danes v Weimar. Pred odhodom je Ebert dal poveljnikom republikanskih čet v Berlinu stroge naredbe za vzdrževanje reda in miru.

Kodanj, 5. feb. — Spartakovec v Koenigsburgu (vzhodna Prusija) so okupirali skoraj vsa vladna poslopja. Guverner v vzhodni Prusiji je razglasil obsedeno stanje v okrožju Thornu in imenoval vojno sodišče.

Kodanj, 5. feb. — Iz Berlina javljajo o krvavih bojih v zadnjih 24 urah med vladnimi četami in delavci pod vodstvom spartakovcev v Bremenu. Spartakovec so oboroženi z ročnimi granatami in strojnimi puškami ter imajo na glavah železne čelade, ki so jih prej nosili vojaki na fronti. Skoraj vse zunanje ulice v Bremenu so spremenjene v strelske jarkove. Vledni letalci mečejo bombe na mesto.

VERE.

V četrtek oblačno in hladno. Različni lahki vetrovi. Solnce izhaja ob 6:59, zahaja ob 5:10.

BELA GARDA NA ANGLESKEM.

Angleški podjetniki zahtevajo, da jim vlada dovoli mobilizirati civilno gardo.

REVOLUCIONARNI ZNAČAJ STAVKE.

London, 5. feb. — „Daily Mail“ piše, da so gotove podjetniške organizacije predložile vladi načrt za organiziranje civilne ali 'bele' garde, ki ima nalogo čuvati privatno in javna podjetja pred nasiljem štrajkarjev. Civilna garda se ima mobilizirati iz prostovoljcev in podjetniki upajo, da done največ prostovoljcev med demobiliziranimi vojaki. Ne ve se, dali vlada dovoli ta korak ali ne. Z druge strani izgleda da akcija podjetnikov, kakor da se ne zaneajo več na vladne regularne čete.

Londonski listi strahovito napadajo štrajkovno gibanje in pozivajo vlado, da ne sme več niti eno minuto odlašati z drastično akcijo proti 'revolucionarjem, ki prinašajo sovjetski sistem na Angleško.“

Minister za prehrano je danes pripravil vse potrebno za razvažanje živil na motornih vozovih v slučaju splošne železniške stavke.

Prisanišeni delavci v okrožju Barrowa danes glasujejo, dali se jutri pridružijo generalni stavki za 44urni delavnik; enako glasovanje se vrši med delavci v pristanišču Manchesterju.

Iz Irske prihajajo razburiljivi glasovi o splošni stavki in revoluciji.

London, 5. feb. — "Daily Express" glasnje piše:

„Vlada je sklenila, da odločno nastopi proti štrajkarjem in bil je skrajni čas. Angleške socialistične organizacije, katere so „neznani angelji“ oskrbeli z velikimi svetovni denarji, imajo namen povzročiti splošno industrijalno paralizo, kakor imajo slediti sovjetske razmere v Angliji, kakršne so v Rusiji. Bill Watson, 30letni voditelj štrajkarjev v Londonu, je dejal na tajni seji, da se je ustanovil tajni delavski svet 15tih članov ki bodo vodili veliko stavko v četrtek in stari mijski voditelji bodo odstavljeni. Watson računa tu di na stavko železničarjev. P vsej Angliji so se organizirali ob hodi, katerih geslo je: „Roke proč od Rusije!“ Ti odbori bodo poslali vali kot lokalni sovjeti pod direktno vrhovnega revolucionarnega sveta, čigar član je Watson.“

Iz Dublina je prišla vest, da bodo sinifonevci jutri nastopili skupno s štrajkarji in razširili stavko po vsem Dublinu. Sinifonevci zahtevajo izpustitev vseh političnih jetnikov iz zaporov, delavci pa 44urni tedenski delavnik. Javna tajnost je že, da se je vlada na Irskem pripravila s četami strojnimi puškami in strelivom za vsak slučaj večjih nemirov.

Postni klarki na železnicah se zastavkali sinoči.

Položaj v Londonu je slab. Stavka na poduljenih železnicah se nadaljuje in vse se boji štrajka in uličnih električnih železnicah, k' do kraja ustavi osebni promet. Štrajk v hotelih še ni splošen. Hotelo so oblele zahteva osemurni delavnik. 25 odstotkov povisanih plače, opravo napojnine in mini malno mezdo za moške in ženske. Hotelirji pravijo, da ne sprejemlje zahtev in da bodo iskali nove osebe.

Svetovni delavski nemir skrbi diplomate.

Pariz, 5. feb. — Največji in najtežji problem pred mirovnim kongresom je danes svetovno delavsko vprašanje, s katerim je v tesnih stikih vprašanje Rusije. Kljub poročilu iz Ženeve, da imajo ruski boljševiki milijon mož pod orožjem in da bodo kmalu imeli drugi milijon, se diplomatje bolj boje razširjanja boljševiških idej, kot pa boljševiškega orožja.

(Dalje na 3 str., 1. kol.)

MEDNARODNA SOCIALISTIČNA KONFERENCA V BERNU.

Ostra debata med francoskimi in nemškimi delegati zaradi odgovornosti za vojno.

80 DELEGATOV NAVZGOČIH.

Bern, Švicar, 5. feb. — Konferenca je bila odpravljena v torek. Otvoril jo je Arthur Henderson iz Anglije. V svojem otvoritvenem govoru je Henderson pojasnil, kakšne poteškoče imajo ameriški delegatje, ki se niso mogli udeležiti konferencie in zakaj so odsotni Belgijci. Predlagal je, da Hjalmar Branting iz Švedije prevzame predsedništvo zborovanja. Branting je bil izvoljen soglasno.

Odbor za pregledanje poverljivih listov je konstatiral, da je bilo prvi dan zborovanja navzočih 80 delegatov, ki zastopajo socialistične stranke v 21. državah pričakovati pa je, da jih pride še več in upati je, da pridejo tudi Američani.

Camille Huysmans, tajnik Internacionale, je pojasnil, zakaj sta dve državi odrekli prisostvovanje. Belgijski socialisti se nočejo udeležiti zato, ker smatrajo, da je konferenca preveč radikalna. Švicarski socialisti so pa glasovali v efino proti udeležbi zato, ker se jim zdi konferenca premalo radikalna — nazadnjaška. Emile Vandervelde, vodja belgijskih socialistov, je izjavil, da nima osebno ničesar proti konferenci, toda pokoriti se mora sklepu svoje stranke. Gustav Muller, član švicarske eksekutive, je pisneno pozdravil sbor, želeč sodrugom največ uspeha. Na zboru je zastopala tudi japonska stranka.

Branting, predsednik zbora, je formalno otvoril konferenco z daljšim govorom deloma v nemškem in deloma v francoskem jeziku. Dejal je, če mirovna konferenca v Parizu predstavlja vladajoče razrede, on upa, da konferenca v Bernu predstavlja delavski razred vsega sveta. Delegatje so zaploskali, ko je Branting rekel dalje, da je predsednik Wilson veliki začeltnik delavstva in ustanovitelj lige narodov. Govornik jet tudi hvalil Wilsonov mirovni program.

Ko je prišel na vrsto spored zborovanja, je francoski socialist Albert Thomas predlagal, da se takoj pod prvo točko postavi razprava o odgovornosti za vojno, pod drugo točko pa vprašanje bodoč Internacionale. Thomas je u temeljil svoj predlog z indirektnim napadom na nemške večinske socialiste, katerim je očital, da delijo odgovornost s kajzerjem, vsled česar jih mora socialistični kongres zaslišati in obsoditi. Glede druge točke je dejal Thomas, da mora kongres takoj v začetku rešiti vprašanje, dali Internacionala pripozna boljševisem kot del socialističnega gibanja in dali se more „diktatura proletarijata“ identificirati z demokracijo.

Thomasov predlog je izzval viharno debato, ki se je nadaljevala v aredo. Med francoskimi in nemškimi socialisti se je vnel pravi govorniški dvoboj, v katerem so drugi drugim metali očitke in se dožili krivde za vojno. Nemški delegat Otto Wels je dejal, da so socialisti v Nemčiji že rešili vprašanje odgovornosti za vojno s tem, da so pometali s prestolov vse kralje in princa, da ne bodo mogli več povzročiti nobene vojne. Glavno vprašanje je zdaj, da se prepreči vsaka druga vojna. Wels je dalje rekel, da je Anglija s svojo „gladno blokada“ ismrtila 700,000 otrok in starih ljudi v Nemčiji. Končno je dejal, da bi izključitev nemških socialistov ogrozilo rekonstrukcijo Internacionale.

Obe nemški socialistični stranki imata dvajset delegatov v Bernu, toda značilno je, da niti eden izmed njih ni v konferenčnih odborih. Dr. Justo iz Argentine in dr. Seitz iz Nemške Avstrije sta bila izvoljena, podpredsednikoma konferenca.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Januar 31-19) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

"JAVNA DELA ALI JAVNA DOBRODELNOST."

Union League klub je izdal letak s tem napisom, ki pove jasno, kakšen je položaj.

Tovarne ne obratujejo danes več s polno paro in podjetniki so skrčili število zaposlenih delavcev. Iz armade odpuste vsaki dan več vojakov. General March, šef generalnega štaba, je dejal, da bodo v enem mesecu demobilizirali 785,000 mož, ki se nahajajo sedaj v ameriških taboriščih. Njegova izjava pomeni, da se bo armada brezposelnih delavcev v nekaj tednih pomnožila za več stotisoč mož, če se ne spremeni položaj. Očividna znamenja brezposelnosti so tukaj in opazi jih lahko vsakdo, ki nima mreže na očeh in ni slep za pojave v industriji.

Ta znamenja opominjajo, da je treba nekaj storiti, da se brezposelnost omeji, če ne, se bomo nekega jutra zbudili in videli trume brezposelnih delavcev, ki bodo od tovarne do tovarne hodile za delom. Imeli bomo vse grozote gospodarske krize s prikaznimi, ki spremljajo tako reakcijo v produkciji. Zdaj je še čas, da se brezposelnost odvrne, če prično vlada, države, okrajji in občine z javnimi deli in nadaljujejo z njimi, dokler ni nevarnost brezposelnosti minila.

Če se izvede načrt mr. Lana, tajnika za notranje zadeve, po katerem bodo naseljevali vojake in delavce na neobdelanih zemljiščih, gradili naprave za umetno namakanje zemljišč in osuševali močvirata tla, bo zaposlenih na stotisoče ljudi. Ako bodo razne države, ki so dovolile denar za gradnjo novih cest, pričele z delom, bodo drugi tisoči dobili delo, ki bi v nasprotnem slučaju poňajali. Ali s temi deli je treba pričeti takoj, kajti odlašanje povečava le opasnost položaja.

Same razprave o javnih delih in obljube, da homo pričeli z njimi, ne omilijo položaja in ne bodo preskrbele brezposelnim dela in jih nasitile, če bodo lačni. Brezposelni delavci se ne bodo dali odpraviti z obljubami, da bo čez nekaj mescev veliko dela, ko bodo izravnane diference na mirovni konferenci. In zato so jasni vzroki. Lačen želodec se ne da potolažiti z obljubami, ampak zahteva hrano. Ljudstvo je slišalo in čitalo dosti obljub v vojnem času. Če spozna, da se te obljube niso spolnile, bo toliko manj verjelo novim obljubam, kajti če je izgubljeno zaupanje, je izgubljeno vse.

Ohraniti je treba zaupanje ljudstva, ali to se ne da obdržati, če se bo število brezposelnih delavcev pomnožilo, mesto skrčilo.

Brezposelnost je pred durmi in o tem ni dvoma. Da se je ubranimo je treba brez odloga pričeti z javnimi deli in nadaljevati z njimi, dokler ne bo industrija zopet v naravnih tokih.

Vojaška justica. — Mr. Page, predsednik advokatske zbornice, je v svoji obtožbi proti zastarelemu vojaškemu zakoniku tole povedal:

"Šestnajstleten deček je bil ravnokar odpuščen iz bolnišnice, kjer je ležal radi influencé. Mesto da bi dobil pet prostih dni, ki so bili v navadi, je moral snaziti tlak in opravljati stražo. Protestiral je, da ne more opravljati tega dela, ker je prešibek, kljub temu je moral opravljati stražo dalj kot ponavadi. Pričelo ga je zebsti in šel je po plašč v šotor. Ko je bil tam, se je vsedel na svoj plašč. Ujeli so ga, da je glavo podpiral z rokama. Obtožen je bil, da je spal na straži. Trdil je, da ni spal, da se je udal le trudnosti, toda vojno sodišče ga je obsodilo v pet in dvajsetletno ječo."

Kljub takim dogodkom se nekateri čudijo, zakaj je mr. Page, predsednik advokatske zbornice, pričel s kampanjo, da se vojaški zakonik temeljito spremeni. Če so mogoče take obsodbe na podlagi vojaškega zakonika, je doprinešen dokaz, da je treba spremeniti vojaški zakonik z vsemi njegovimi pritisklinami, ki omogočajo take obsodbe.

Disciplina je potrebna v armadi za vzdrževanje reda, ali disciplina ni šikana.

Marsikdo smatra sebe za humorista, če se mu pri smehu odpirajo usta do ušec. V resnici je pa njegov humor podoben klovnškemu pačenju, ki k večjem izvabi smeh le še pri otrocih.

DOPISI.

Somerset, Colo. — Zgodil se je je velik preobrat v slovenskem narodu. Prebudil se je in začel delati za svobodo in prostost.

Prebudili smo se nekako pozno, ker je solnce že takorekoč na sredi obzorja. Radi tega moramo toliko bolj hiteti z našim delom, da nadomestimo to, kar smo prej zamudili. Da smo toliko napredovali v zadnjem času, se moramo zahvaliti našim zavednim voditeljem, ki žrtvujejo svoj prost čas in celo zdravje za našo stvar.

Da Slovenci dobro napredujemo v naši naselbini, se je pokazalo v zadnjem času pri kampanji za milijondolarski sklad. Nabrali smo že precej lepo svoto kljub mali naselbini. Seveda se mora dati vse priznanje nabiralecem, rojakom Matt Kermelju, Louis Žurneku in Mike Kruleju, ki so nabrali prostovoljni narodni davek. Nabrali so \$362.50. Nabrali bi več, ko bi bile delavske razmere nekoliko boljše, kajti premogokop obratuje samo dva do tri dni v tednu. Ustanovili smo tudi lokalno organizacijo SRZ, pri kateri so razven par "častnih" izjem vsi rojaki. Organizacija šteje okrog 50 članov.

Prihodnja seja lokalne organizacije SRZ se vrši dne 9. februarja t. l. ob drugi uri popoldne v "Social Club Hall". Ključem vsem rojakom, da se udeležijo te seje v obilnem številu. Imamo več zelo važnih točk, razviti moramo bolj naše delovanje kot dosedaj. Kajti delati moramo vsi kot ena oseba.

Naslednje prinašam nekaj provizoričnih pravil, in želim, da jih rojaki vpoštevajo ter izpolnjujejo, ako žele, da bomo navoapečena organizacija najslavnejša napredovala — rakovo pot, v brezno pozabljenosti:

1.—Ni potrebno hoditi k sejam.

2.—Ako pridete na sejo, pridite prepozno, da bodete že srečevali člane idoče domov.

3.—Ako je vreme malo slabše, ni potreba niti misliti na sejo. Bodite raje doma pri peči in si pripovedujte razne pravljice. To je tudi v korist rojakom v stari domovini.

4.—Ako se udeležite seje, kritizirajte kolikor mogoče odbornike za njihovo dobro delo.

5.—Ne smete nikdar misliti, da je lažje kritizirati kot pa stvarno delati.

6.—Ujzajte se, ako vidite, da se ne morete otresti kritike nad odborniki, ampak le nad seboj. Sicer ni potreba priti na sejo, na kateri so navzoči odborniki in razsodni člani.

7.—Ako vas pozove predsednik seje, da izrazite svoje misli o kakih važnih stvari in v korist naroda, mu povejte, da nimate nič poročati. Ko je pa seja končana, pa zaginite pripovedovati vsakemu posebej, da bi morala biti ta in ta stvar tako in tako urejena.

8.—Potreba ni storiti za organizacijo prav nič več kot se ravno mora. Ko pa opaziš, da si kak nebotigatnega viha rokave za nedobrot organizacije, stori ti taisto, kajti ta organizacija je zato, da se stepemo in sicer z zavihanimi rokavi. Seveda nihče ne bi smel biti vsaj brez malega noža, kajti naši pradedje so se menda tudi tako pozdravljali in mi jim moramo pokazati, da nismo odpadniki.

10.—Ni treba takoj plačevati prostovoljnih prispevkov, ali pa sploh ni potreba plačevati. Kajti pošta ima še dovolj znanek in imamo tudi še dovolj pisalnega papirja, da držimo korespondenco z glavnim uradom. Tiskarna ima tudi še dovolj papirja in črnila za tiskovine, katere potrebuje eksekutiva SRZ, da razširja resnio med svet. Govorniki, kateri hodijo okrog in obdržavajo shode ter govore, naj si sami plačujejo vožnjo za njih častno karžo in istotako naj plačujejo vozne stroške razni odposlanci, kat so na primer šli zadnjič v Washington, D. C.

10.—Nikakor se ne smeš potruditi za pridobitev novega člana, ako imaš tudi mogoče najlepšo priliko. Prepusti to "ongavemu" Gašperju.

Ker nisem prav prepričan, koliko bodo zalegla ta moja provizorična pravila, radi tega se enkrat vabim vse rojake v tej naselbini, da se udeležijo prihodnje seje okrajne organizacije SRZ polnoštevilno. Na programu imamo več stvarnih točk za rešitev katere so v veliko korist vseh delavcev.

Rojaki, delavci, nikar si ne pustite metati peska v oči od strani nam neprijateljskih slojev. Pokažite se, da stopate z duhom časa naprej po začrtani poti in da ne spadate več v prošlo stoletje.

Joseph Kocjančič.

ZAPISNIK

seje okrajne organizacije št. 2. S. R. Z. za Johnstown in okolico, dne 25. januarja 1919 v slovenskem Isobr. domu, South Fork, Pennsylvania.

Predsednik okrajne organizacije br. Vidrih otvori sejo z primernim nagovorom na navzoče lokalne zastopnike in obenem poroča o namenu današnje seje.

Prečita zapisnik seje, nakar se soglasno sprejme.

Tajnik L. Krašna prečita pismo izvrševalnega odbora SRZ., v katerem se zahvaljuje naši okrajni organizaciji za poslani prvi tisočak v milijondolarski sklad, priznavajoč požrtvovalnost in agilitnost zastopnikov okrajne organizacije in zavednost naših rojakov. Pismo se vzame na znanje.

Predsednik na to poroča, da so nekatera društva začela pošiljati prispevke naravnost na gl. urad SRZ., mesto da bi iste poslala na našo okrajno organizacijo, kjer se vsi prispevki vključijo in se odpošljejo na gl. urad SRZ., ko se nabere večja vsota. Okrajna organizacija se trudi, kolikor ji je le mogoče, da se kampanja za milijondolarski sklad vrši kar najbolj povoljno v njenem okrožju. Da ima boljše kontrolo, je bilo potrebno, da je izdala posebne izkaznice, valed česar se jako manjša število narodnih "slackerjev". Nato apelira na vse krajevne zastopnike v tem okrožju, da naj pridno agitirajo med rojaki za milijondolarski sklad ter točno poročajo vse prispevke in darovalce, da čim prej dosežemo naš cilj in ako je le mogoče, da gremo "over the top."

Brat Fr. Naglič iz Dunlo, Pa., poroča, da je bilo v njegovi naselbini in nekatero druge male naselbine poslanih več iztisov "Slovenian Review". Ker je pa v takih malih naselbinah jako malo ljudi, kateri bi razumeli pomen se obvesti gl. urad SRZ., da naj v bodoče razpošlje več iztisov "Slovenian Review" zastopnikom v večjih mestih, katere naj potem razdele vsem vplivnim osebam v dotičnem okrožju. Poročilo se vzame na znanje.

Brat tajnik priporoča vsem krajevnim zastopnikom, da naj posamezne iztise "Slovenian Review" pošljejo po pošti vsem vplivnejšim osebam v Cambria County. Za mesto Johnstown bo sam preskrbel.

Brat Novak poroča, da se je udeležil seje oziroma shoda, katerega so sklicali zastopniki slovenskih društev v Cambria City, kjer so sklenili, da priredijo veselico skupnih društev 15. februarja t. l., katere čisti dohodek je namenjen polovico za SRZ. milijonski sklad in drugo polovico pa za "Jugoslav Relief Fund". Priporoča vsem rojakom, da se po možnosti udeležijo te veselice, ker s tem pomoremo naši dobri ideji.

Brat Pavovčič priporoča, da naj se sedaj v prvi vrsti deluje na to, da zberemo en milijon dolarjev in ko bo to delo dovršeno, potem naj se deluje za druge sklade in da naj se prepriča preje, za kake stvari se bodo iste porabili in kako so v dobrih rokah. Kajti v Ameriki se je že nabiral denar za različne sklade, o katerih pa ne vemo sedaj, kje so. Radi tega je potrebno, da se zahteva o vseh natančne podatke, v kake namene se je denar porabil, ker naš slovenski narod v Ameriki se ne sme več zlorabiti, kakor se je n. pr. s Sl. Ligo. Vname se o tem debata, nakar se sklene, da bo naša organizacija sodelovala na omenjeni veselici. Soglasno sprejeto.

Ker krajevna organizacija S. R. Z. št. 2 se zastopnikom iste priporoča, da to stvar rešijo definitivno na prihodnji seji.

Sledi razmotrivanje glede nameravane veselice okrajne organizacije, ki se ima vršiti dne 1. marca t. l. v dvorani društva sv. Alojzija v Conemaugh, Pa.

Rojak Avgust Orel poroča, da je on že najel dvorano za omenjeni večer in da je vsa stvar že v polnem teku. Omenja, da se diletanti za igro, katere se vprizori na omenjeni veselici, pridno pripravljajo. Nadalje priporoča, ako bi bilo le mogoče, da se povabi

enega govornika iz Chicago. Klekne se soglasno, da se povabi govornika iz Chicago. Čisti dohodek te veselice je namenjen za milijonski sklad SRZ., radi tega se že sedaj opozarja vse krajevne zastopnike SRZ., naše okrajne organizacije, da naj opozarjajo svoja krajevna društva, da se rojaki udeležijo te veselice v kolikor mogoče obilem številu. Vstopnino na to veselico se določa na 75c za moške, ženske so vstopnine proste. Naroči se 500 vstopnic, katere se razpošlje posameznim krajevnim zastopnikom, katere naj potem razprodajajo med rojaki. Obenem se sklene, da se povabi slovensko godbo iz Dunla, Pa., da sodeluje na tej veselici. Člani te godbe so se izjavili po svojem zastopniku, da sodelujejo radevolje na tej veselici.

Podrobnosti te veselice se prelože na prihodnjo sejo, katere se vrši dne 9. februarja v prostorih slovenskega pevskega in izobraževalnega društva "Bled" (pošle poslopje) v Conemaugh, Pa.

Na zahtevo nekaterih udeležencev te seje hrvatske narodnosti, pojasni predsednik istim namen in potrebo Slovenskega republikanskega združenja, ki so poslali z velikim zanimanjem in z odobravanjem vzeli na znanje.

Ker je dnevni red izčrpan, zaključijo predsednik sejo ter se zahvali zastopnikom za polnoštevilno udeležbo ter jih pozove, da naj se udeležijo prihodnje redne seje istotako polnoštevilno. Zahvali se tudi south-forskim Slovincem za prijazen in gostoljuben sprejem krajevnih zastopnikov SRZ. in z dvorano, katero so obljubili za služajne seje SRZ.

Zaključek seje.

A. Vidrih, predsednik.
Avgust Orel, zapisnikar.

Richmond, Cal. — Kakor po vseh naselbinah, tako je tudi v tej naselbini razsajala španska influenca. Sedaj nas je začela zapuščati in zdravniške odredbe, katere so bile za časa bolezni v tej naselbini, so tudi prišle "ob veljavno". Nam ni prav nič žal ne za "flu", katere nas zapušča, kakor tudi ne za razne zdravniške odredbe.

V zadnji uradni štetočvilki "Prosvete" sem čital izjavo brata gl. blagajnika, da je bolniški sklad prazen, ker ga je posušila "flu" in da je nemogoče za nekaj časa izplačati bolniško podporo. Po mojem mnenju naj bi se bolniška podpora izplačala iz kakega drugega sklada, saj vendar niso vsi skladi prazni, tako daleč še menda nisimo. Kajti nekateri člani potrebujejo denar, posebno ako imajo večje družine, za katere je treba istotako skrbeti. Ako se izposodi iz enega sklada, se pa potem povrne. To je meni nerazumljivo, zakaj bi se pustilo člane čakati, na bolniško podporo, saj se njih ne pusti čakati z assessmentom, in se ga takoj suspendira, ako le en mesec ne plača.

John Božič.

Brat. Vi ste pozabili, da zakon določa, da mora biti jednotino premoženje razdeljeno v različne sklade. Ako nastane v kakem skladu primankljaj, se mora razpisati izreden assessment za pokritje istega, ni pa dovoljeno izplačilo iz kakega drugega sklada.

Kar se tiče nakupovanja "Bondov" ste istotako v zmoti. Ako denarja sklade, da se jednotin denar nalaga razen v bankah tudi na dobre bonde, zato še ni potreba posebnega dovoljenja od članstva. "Liberty Bonds" se je pa kupilo radi tega, ker je denar v njih naložen najbolj varno in tudi najboljše, o čemu je bilo že velikokrat poročano in je menda tudi vsakemu dobro znano; o tem pisati in razlagati je že skoro neumestno. To nalaga tudi dolžnost zvestega državljanca, da naloži svoj denar v "Liberty Bonds". Za nakup "Liberty Bonds" se pa kljub temu ni porabil denar iz bolniškega sklada, ker je bil ta sklad tako skoro vedno prazen, kar menda sami dobro veste, ker je bilo toliko posebnih naklad v ta sklad.

Vine. Cankar,
Pred. SNPJ.

DVOBOJ NA ULICI.

Chicago, Ill. — John H. Peterson, bogat trgovec z opojnimi pijanci, je padel v dvoboju, ki ga je dobojeval z nekim neznanecem na ulici. Neznanec se je počasi odpeljal v starem koljesju, ki ga je vlekel zgarano kljuse, kakor da se ni nič posebnega zgodilo.

Policija je našla Petersonov samokres, v katerem so bili izstreljeni vsi naboji. O ubijalecu ni sledi.

POZIV.

S pota. — Tem potom pozivljam dotičnega, kateri je začel raznašati nekatere nesramne laži o meni, da sem omlavoževal in blatil delovanje SRZ. po Aurori, Minn., da se oglasi pri meni tekoni 14 dni in ako more le kolikaj dokazati o tem, mu dam en "Liberty Bond" za petdeset dolarjev, ako se pa med tem časom ne oglasi, podarim ta "Liberty Bond" S. R. Z. kot odgovor na one nesramne laži.

Ely, Minn., Jan. 3.—1919.
Matija Pogorelec.

Odmevi.

Ob času sodne obravnave proti socialistu Bergerju in njegovim tovarišem je prišlo na dan, da nekateri člani "Ameriške protektivne lige", ki je imela med vojno braniti ustavo, niti ne vedo, kakšna je ameriška ustava. Eden teh je izjavil, pred sodnikom, da ni že 25 let čital ameriške ustave, drugi pa je ni sploh nikdar čital. Čas je torej, da gotovi amerikanizatorji začno amerikanizirati Amerikance.

Kazimir ima v zadnji "Ave Mariji" goreč apel na vse brate Slovence v Ameriki, da naj delujejo skložno za stvar Jugoslavije in naj nehajo z vsemi medsebojnimi prepri in napadi. V ravno tisti številki pa nadaljuje s svojimi občajnimi napadi na slovenske socialiste in celo spravlja slovenski socializem v zvezo z nekim dvomljivim umorom v Rusiji.

Tako se dajejo dobri zgledi!

Poročilo se glasi, da na Slovenskem in Hrvaški narasča nezadovoljnost proti srbski dinastiji in sedanji centralni vladi v Beogradu. Srbski političarji stare šole so obdoleni, da se nič ne brigajo, če Slovenci obdrže Trst in Gorico in Hrvatje Istro ali ne, samo da ostane Jugoslaviji Reka in Dalmacija in da oni dobe svoje zahteve v Macedoniji. Čudili se bi, če bi kdo sploh poročal o zadovoljnosti slovenskega in hrvaškega ljudstva napram dinastiji, akoprav je "jugoslovanska."

Vsakdanje kratke in dolge brojavke o razvoju jugoslovansko-italijanskega konflikta potrjujejo slutnjo starokrajskih rojakov na vsej črti.

Vsa poročila govore le o Reki in Dalmaciji, a o Trstu, Gorici, Postojni in Ložu ter o Istri sploh ni več besede, kakor da je usoda teh krajev že davno zapечатena, in kakor da se gre zdaj le za rešitev Reke in Dalmacije. Ali ni bil Vesnič tisti, ki je rekel, da je zahteva Italijanov za Trst "tako velika, da se ji Srbija ne more ustavljati?" In Vesnič je delegat na mirovnem kongresu.

Resnica je, da se Slovenci bolj zanašajo na Wilsona, kot pa na Petrove Srbe.

Ožji interesi! Tam je Macedonija, za katero se Italija ne zanima. Tukaj je Trst, za katerega se Srbija ne zanima dosti, Italija lahko napravi kupčijo. Macedonija Srbiji in Trst Italiji! — Mi ne vemo. Ne homo rekli, da je tak pakt. Ali znamenja, znamenja! Zakaj se v Parizu govori le o Dalmaciji in Reki? In zakaj se tako molči o Trstu, Gorici in Istriji?

"Burbonci se niso nikdar nič naučili". Ko je nekdo svetoval kralju pred francosko revolucijo, da naj vlada kupi zemljišča od plemenitih graščakov in jih prodaj kmetom po zmerni ceni, je bil dotičnik "izdajalec". Nekaj let pozneje je kralju in plemenitemu gljotina odrezala glave, kmetje so pa dobili zemljo — zastonj.

Ko je Henry Clay pred civilno vojno v Ameriki svetoval, da naj vlada odkupi črnokožne sužnje za 12 milijonov dolarjev, je bil "izdajalec". Nekaj let pozneje niso magnetje na jugu dobili nič centa za sužnje, čeprav je njihova osvoboditev stala ameriško ljudstvo precej krvi in denarja.

Danes se kapitalisti trdovratno upirajo podražavljenju železnice in drugih javnih naprav, dasiravno je ljudstvo pripravljeno plačati njihovo lastnino. Ali se bodo Burbonci kdaj kaj naučili? Nikdar!

DVA NAČRTA LIGE NARODOV.

(Nadaljevanje s 2. str.)
zastopnike le v slučaju potrebe, kadar so njihovi interesi prizadeti. Posebnega razsodišča sploh ni in eksekutiva sodi v vsakem slučaju spora.
Delegatje manjših držav vidijo v drugem načrtu koncentriranje vseh oblasti v ligo narodov v rokah velesil, kar nikakor ni demokratično: in zato bodo vsekar glasovale za Wilsonov načrt. Odbor za ustavo lige se zaveda te difference in zdaj poskuša doseči kompromis med manjšimi državami in velikimi petoricami.
Med delegati se je pojavilo razpoloženje, da se vleče zborovanje prepočasno in slišati je glasove, da se naj kongres podvzira za realiziranje lige narodov. Od rešitve tega vprašanja je odvisnih vse polno drugih problemov, o katerih zdaj še ni mogoče govoriti. Na dnevnem redu je tudi predlog, da konferenca takoj uredi meje premaganih držav in povabi njihove delegate, da se podpiše mir. Vsa druga vprašanja naj potem reši izvoljena eksekutiva in zakonodajna lige narodov.

Sovjetska Rusija se hoče sporazumeti z entento.

Pariz, 5. feb. — Zadnji nedeljo je prišla iz Moskve brezlična depeša, ki se glasi:
„Berlin, Parizu in vsem drugim krajem: Čičerin, ljudski komisar zunanjih zadev, je prejel brezlično brzojavko, vsebujočo častnikarsko vest glede sklepa entente, da so različne ruske vlade povabile na konferenco na Prinečevih otokih. Komisar je izjavil, da še ni prejel oficijelnega vabila od entente, tikajočega se konference, kljub temu pa bo sovjetska vlada storila vse korake, da se doseže sporazum z entento.“
Berlin 5. feb. — Ameriški poročevalec Robert Minor, kateri je pravkar prišel iz Rusije, kjer se je nudił zadnjih devet mesecev, javlja, da je pred svojim odhodom iz Moskve govoril z Leninom, kateri mu je rekel, da je boljševiška vlada pripravljena plačati dolgove, ki jih je naredila stara Rusija, ako je to pogoj za konec vojne z zavezniki. Lenin je dalje rekel, da liga narodov, katero snujejo v Parizu, bo „liga imperialistov za uničenje narodov“.

REVOLUCIONARNI ZNAČAJ ANGLEŠKE STAVKE.

(Nadaljevanje s prve strani, 5. kol.)
Ako se bi blokirala Rusija od vseh strani in zaprla pot uvozu orožja in streliva, bi bila boljševiška armada hitro brez moči, toda nesreča je ta, da čim bolj pritiskajo zavezniki na Rusijo, tem večja je ruska propaganda v drugih delih sveta.
Delavski nemir je hlađ po vsem svetu. Položaj v Angliji in na Francoskem je slab, v centralnih državah pa še slabši. Uničiti boljševizem v Rusiji še ne reši vprašanja, kajti ozirati se je treba na delavstvo v drugih državah in skrbeti, da je zadovoljno.
Dejstvo, da je sovjetski gospodar delavske situacije v Belfastu, še ne pomeni, da so delavski elementi na Irskem boljševiški. Še več! Wilson in ostali ameriški delegatje so se prepričali, da niso delavci v Belfastu niti socialisti. Imajo pa svoje pritožbe in zahteve in zato so nemirni. Iz tega sledi, da ni boljševizem kriv vsega, temveč dejstvo, da hočejo zavezniške vlade ohraniti stari sistem in zato je nastal nepokoj. Gompers in Wilson nista socialisti niti boljševiki, ali kljub temu imata oba celo vrsto zahtev za izboljšanje delavskih razmer, katere bodo morali vpoštevati vladajoči razredi, ako se hočejo ubraniti splošni revolti in katastrofi.

ZA LJUBIMCEM V SMRT.

Atlanta, Ga. — John Abotta, ognjegasnega podčastnika, je ubila njegova soproga, ker je imel ljubezensko razmerje z gđ. Mary Powers.
To tragedijo si je mrs. L. Gilbert, mlada žena bogatega trgovca tako vzela k sreni, da je šla na Abottov grob in si pogluala kroglo v srce. Preden je izvršila samomor, je vrgla poročni prstan na Abottov grob.
Klepetavi sosedje pripovedujejo, da so videli Gilbertovo večkrat v družbi Abotta, ko sta se vozila na avtomobilu.

NOVA PROHIBICIONISTIČNA PLJAČA.

Lewisburg, W. Va. — Pri obravnavi je advokat vprašal zamorca Jim Smitha, če ni bil pred par dnevi pijan. Zamorec je odgovoril, da se prav dobro počuti in da je izpil le par „časič“ pijače s „prekrižanimi kostmi“. Na sodišču so ga vprašali, kakšna je ta pijača in zamorec je povedal, da je sestavljena iz karbolne kisline, lesnega alkohola in mleka. Karbolna kislina vzmame strup lesnemu alkoholu, mleko pa karbolni kislini.
Kronika molči, kakšni so bili učinki te nove prohibicionistične pijače, ki je poznana v West Virginiji pod imenom „prekrižane kosti“.

CESTNOŽELEŽNIŠKI SPRE- VODNIK OROPAN.

Indianapolis, Ind. — Dva tolovaža sta oropala cestnoželezniškega sprevodnika Lester Cuninghama. Vzela sta mu \$31.

in pošlje vojaške čete v vse kraje, kjer se vrše delavski nemiri. Položaj v Antofagasti je zelo kritičen. Delavci zahtevajo svojo vlado.

Osem Američanov je ustavilo črnogorski „revolucijo.“

Rim. — Veliko smeja je povzročila novica, da je ameriški lajtnant s sedmimi vojaki, ki spadajo k 332. infanteriji, ustavil revolto monarhistov v Črni Gori. Pristaše kralja Nikole in njihovi nasprotniki so se že mislili pograbit, ko so stopili Američani vmes in končali konflikt.

Kolčak je dal ustreliti 250 rebelev.

Omsk, Sibirija. — Vojno sodišče Kolčakove vlade je obsodilo na smrt 250 prostakov in deset častnikov, ki so se bili uprli južno vzhodno od Perma v bojih proti boljševikom. Obsojenci so bili ustreljeni. V Kolčakovi armadi se pojavljajo mnogi upori in to je oslabilo zavezniško fronto v Sibiriji, vsled česar so boljševiki imeli zadnje čase več dobrih uspehov.

Ameriške vesti.

VOJNA V LJUDSKIH NIŽINAH.

Chicago, Ill. — V ljudskih nižinah, med tatovi, vlomilci, banditi, profesionalnimi igralci za denar in lastniki hiš sramote je izbruhnila vojna. Posledica te vojne so trije mrtvi: „Jimmy“ Cherin, vodja v ljudskih nižinah, bandit, pretepač, avtomobilski tat, ustreljen v ukradenem avtomobilu; „Tony“ De Brouse, alias Tony Reuni, alias „The Tamale Kid“, alias „Rex“, mojster tatov, ki krajejo blago iz železniških voz, ustreljen devetkrat in vržen iz avtomobila; Peter Badorf, profesionalen igralec za denar, je bil ustreljen še 16. januarja v avtomobilu in vržen iz njega na ulico.
Badorfa sta ustrelila na ulici dva čedno oblečena tujca po izjavi prič, ki je videla umor. Policijska sodi, da so se nad njim maščevali drugi profesionalni igralci za denar.
Priča pravi, da sta neznanca za Badorfom govorila in ga potegnula na avtomobil. Na avtomobilu sta ga počila in ko se je avtomobil pričel pomikati naprej, sta ga vrgla iz njega.
„Jimmy“ Cherin in „Tony“ De Brouse sta bila tako hitro umorjena za Badorfom, da policija sodi, da je izbruhnila vojna v ljudskih nižinah.
Cherin je bil trikrat zadet pod desno uho. V svoji roki je držal nabjt armadni samokres.
William Buelow, podšerif, ki prebiva pol bloka proč od pozorišča, na katerem je bil izvršen umor, pravi, da je Cherin sedel z morilcem na zadnjem sedežu.

DOMOBRANCI STRAZIJO ZAMORCA.

Paducah, Ky. — Domobranci so bili pozvani, da strazijo zamorca Gus Nolana, ki je obtožen, da je napadel belopoltno ženo.
Oblasti so se bale, da pride do izgrediv in obrnile so se do okrajnih uradnikov, da poverijo strazjo pri ječi domobrancem.

V INTERESU POSESTNIKOV BONDŌV.

Chicago, Ill. — Našli so se oderuhi in špekulantje, ki kupujejo zadolžnice svobode pod dnevnim kurzum. Ti ljudje imajo svoje agitatorje, ki spodbujajo k prodaji zadolžnic svobode, da jih potem kupujejo po zelo nizki ceni.
Tei oderuhov in špekulantov se vsak posestnik zadolžnic svobode najljubše ubrani, če obdrži zadolžnice svobode, dokler ne postanejo zrele, ker dobi zanje polno vred-

nost, do njih zrelosti pa še vleče obresti.
Če človeka zadene nesreča in je prisiljen prodati zadolžnice svobode, naj jih ne proda pod dnevnim kurzum, ali naj se pa obrne za nasvet na odbor za posojilo svobode in vojno-hranilnih znamik, ki postoji v vsakem zveznem rezervnem distriktu.

ZGOVOREN TOLOVAJ.

St. Louis, Mo. — Ralph J. Price je ob dvanajst dolarjev, ker je zgodaj zjutraj srečal zgovornega bandita.
„Vi izgledate kot inteligentnega človeka,“ je rekel tolovaž, ko je Price pomohl samokres pod nos.
„Inteligentni ljudje se ne bojujejo v takih razmerah.“ In Price je dvignil roki kviško.
„Ali ste že kedaj prestali tako preizkušnjo?“ je vljudno vprašal ropar. Price mu je pa odgovoril, da je prvokrat žrtev cestnega gentlemana.
„Well, inteligentni ljudje se obrnejo, pokažejo hrbet in ne zgodi se jim nič zalega,“ je podučeval bandit Price. Ko se je Price obrnil, mu je ropar pretipal žepe in pobral denar.
„Zdaj je najboljšo, da korakate naravnost in ne glette nazaj,“ je svetoval tolovaž Price, ki je ubagal in pričel stopati naprej.

POLICIJA V NEW YORKU HO- ČE PREPOVEDATI SOCI- JALISTIČNE SEJE.

New York, N. Y. — Ker namerava new-yorška policija prepovedati vsako nadaljno zborovanje socialistov in zapreti vse dvorane, v katerih so se do sedaj zbirali k sejam, namerava socijalistična stranka v New Yorku proglasiti štrajk.
Kongresnik Meyer London se je izrazil, da bi bil tak štrajk najboljšo sredstvo proti takemu nepostavnemu činu.
Okrog 20,000 socijalistov je zborovalo v dvajsetih dvoranah ob istem času in protestiralo proti tej policijski odredbi, katera zabranjuje svobodo tiska in govora in zborovanja.
Da bi bili kolikor mogoče uspešni v tem boju, so začeli zbirati sklad v ta namen in razpravljali so tudi na kak način bi bili najbolj uspešni v tem legalnem boju.
George R. Kirkpatrick, prejšnji socijalistični kandidat za podpredsednika pri sednjih predsedniških volitvah, se je izrazil, kaj da policija misli s tem, ker nam hoče zabraniti zborovanje v tej dvorani. Rekel je, nadelje, ako socijalistična stranka v New Yorku izgubi pravico svobodnega zborovanja, bode posnemala policija v drugih mestih in zabranila socijalistična zborovanja. Mi moramo zabraniti take nepostavne odredbe. Mi se ne bomo borili samo za New York, ampak za vso deželo, kajti ako mi izgubimo svobodo govora v New Yorku, pomeni, da stem izgubi pravico svobodnega zborovanja in govora ves narod in ako mi izdimo iz tega boja zmagovalci, pričorimo vsemu narodu iste pravice.
Algernon Lee, socijalistični občinski odbornik, se je izrazil, da ta policijska odredba zadene vse, tako tudi zborovanja sufražetk, prohibicionistov.
Evans Thomas je zahteval, da mora vlada takoj izpustiti vse nasprotnike iz prepičanja do vojaške službe.

Novosti, do njih zrelosti pa še vleče obresti.
Če človeka zadene nesreča in je prisiljen prodati zadolžnice svobode, naj jih ne proda pod dnevnim kurzum, ali naj se pa obrne za nasvet na odbor za posojilo svobode in vojno-hranilnih znamik, ki postoji v vsakem zveznem rezervnem distriktu.

NOVE NAJDBE BAKRENH ZAKLADOV.

Ottava, Ontario. — Kanadski vladni oddelek za notranje stvari je izdal poročilo, da so odkrili v bližini jezer Beaver, Flin-Flon, Schist in Athapuskow bogate zaklade bakrene rude. Največja zapreka so nepopolne prometne zveze. Dosedaj so morali rudo prevažati kakih 38 milj z vozi, potem 125 milj po jezeru in šele potem so jo preložili na železniške vozeve in odpeljali v toplilnice v Taril, D. C. Na ta način so morali prekladati rudo pet do šestkrat, kar je povzročilo veliko stroškov. Toda ruda vsebuje precejšnji odstotek bakra in malo količino zlata. Radi tega se izplačuje že sedaj vzlic slabim prometnim sredstvom. Dosedaj se je prijavilo že nad 2000 prospektarjev, kateri so vpisali svoje pravice v onem okrožju.
Kakor poroča F. H. French, nadzornik kanadske severozapadne policije, je videl v vseh indijanskih nasebinah precejšnje zaloge naravnega bakra v kosih, kateri so nekateri tehtali 50 do 100 funtov. Indijanci rabijo skoro izključno samo naravni baker pri izdelovanju njihovega orodja.
F. H. French je omenil, da so veliki zakladi naravnega bakra vzhodno od reke Coppermine in ko bodo prometna sredstva izboljšana bo to zelo vplivalo na bakreni trg. Dalje proti severu so tudi še veliki zakladi bakra posebno v okrožju Whitehorse in Yukon. Tudi v tem okrožju se je prijavilo že veliko prospektorjev, kateri so zabeležili svoje pravice za bakrene rudnike.
Pričakuje se, da bodo odkrili še veliko bakrenega polja, kadar bodo prometna sredstva izboljšana. Največje zapreke dela sedaj prevažanje bakrene rude. Kolikor so dosedaj odkrili, se razteza bakreno polje ob celem črti od White River do Severne Manitobe.
Radi tega je vladni rudarski oddelek izdal okrožnico, da vse to okrožje spada pod vladno nadzorstvo.

ZADRUŽNE PRODAJALNE ZA ODSLUŽENE VOJAKE.

Toronto, Ontario, Ga. — Uradniki v kanadski armadi so se začeli baviti z načrtom kako bi bilo najuspešneje pomagano odsluženim vojakom, kateri prihajajo domov, pri nakupovanju njih potrebščin, in da bi ne bili izrabljeni od privatnih trgovcev. Najbolj se zavzameja vsi za načrt, da se ustanovi po vsej Kanadi zadrzne prodajalne, od katerih čisti dohodki bi se porabili za odslužene vojake. V načrtu imajo sledečo razporedbo: 40% za podporni sklad za veterane; 50% se razdeli v deležih delničarjem in deset procentov za sklad za morebitne nesreče. Pričakuje se, da bo ta nova organizacija, organizacija zadržnih prodajalnih veterenov, dobro uspevala in da bodo s časom imeli svoje trgovine na debelo in tudi svoje producente za marsikatero stvar in tovarne.
Prva taka zadržna prodajalna bo začela delovati v Earlsclartu, predmestju Toronto. Vposljednem bodo samo odsluženi in odpuščeni vojaki kanadske armade.
Z ustanovitvijo te organizacije namerava kanadska vlada dopomoči brezdelnosti in tako vpsoliti odpuščene vojake, ne da bi bili prizadeti dosedaj vposljednem delavci.

POZEN IZGOVOR.

Philadelphia, Pa. — Premgovniški baroni so poslali po „Associated Press“ v svet brzojavko, da pomanjkanje lesa-čvira produkcijo antarcitnega premoga. Vlada je baje zasega ves les, ki je bil poslan iz Georgije v rudnike.
Ta vest je bila verjetna, dokler je trajala vojna, sedaj je pa malo sumljiva, ker prihajajo v javnost glasovi, da rudniški podjetniki proizvajajo malo premoga, da obdrže visoke cene.

Slovenska Narodna Podporna Jednota.
Ustanovljena 9. aprila 1904.
Inkorp. 17. Junija 1907 v drž. Illinois.
GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS
GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.
Izvrševalni odbor.
UPRAVNI ODSEK.
PRESEDNIK: Vincenc Canjar, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: Anton Hraat, Box 140, Canonsburg, Pa.
TAJNIK: John Verderbar, 2708 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
TJAJNIK BOLNIŠKEGA ODDELKA: Paul Berger, 2657-59 So. Lawdale av., Chicago.
BLAGAJNIK: Anton Šular, Box 1, Cicero, Ill.
UPRAVITELJ GLASILA: Filip Godina, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
POROTNI ODSEK.
Jede Ambrošič, predsednik, Box 351, Canonsburg, Pa.
John Underwood, 405 May St., Springfield, Ill.
Martin Zelenkhar, Box 278, Barbours, Ohio.
Joe Radlich, Box 432, Smithton, Pa.
Frank Smerak, 2800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.
BOLNIŠKI ODSEK.
OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 So. Lawdale av., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Pleterski, Box 428, Bridgeville, Pa.
Anton Radlich, Box 73, Wick Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad.
Leo Kukar, Box 246, Gilbert, Minn., za severozapad.
Nadzorni odbor.
Matt Petrovič, predsednik, 1418 Hale Ave., Colliswood, Ohio.
Jede Ambrošič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.
Joe Kalan, 6101 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Tiskovni odbor.
Vincenc Canjar, Jede Ambrošič in Matt Petrovič.
ZDRUŽITVENI ODBOR.
PRESEDNIK: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Tréelj, Joe Štuk,
John Owen, Mary Udovik.
VERHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jode Zvertnik.
POZOR! — Vse denarne poljizave in stvari, ki se tišajo gl. izvrševalnega odbora in jednote sploh, naj se pošiljajo na naslov: John Verderbar, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
Vse zadeve bolniške podpore naj se pošiljajo Paul Bergerju, tajniku bolniškega oddelka v gl. uradu.
Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.
Vsi prisilni na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: Jede Ambrošič, Box 351, Canonsburg, Pa.
Vse pritožbe proti uredništvu glasila se naj pošiljajo predsedniku tiskovnega odbora Vincenc Canjarju.
Vsi dopisi in drugi spisi, nasnanila, oglasi, naročila in sploh vse, kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VABILO NA PLESNO VESELICO katero priredi DRUŠTVO "DANICA", ŠTEV. 44, S. N. P. J. v soboto dne 8. februarja 1919 v Slovenskem Izob. Domu, na Franklin Boro, Pa. Začetek veselice ob 7 uri zvečer. Godba igrajo Slovenski tamburaši iz So. Fork, Pa. Vstopnina za osebo je 30c. Ker bo to edina veselica v ti sezoni na Franklin, se najljubdeje vabi vse slovensko občinstvo domače in bližnje okolice, da se te zabave mnogestvilno udeleže. ODBOR.

Čemu biti bolan? ko se lahko za tri cente prepričate in najdetete pot k zdravju.
Ako trpite vsled nervoznosti, lededne ali obistne nerednosti, splošna oslabelost, glavobol, izguba slasti, neprebravnosti, zaprtica, izguba moči, ne čista kri, revmatizem, bolečine v hrbtu, zguba spanca, ako se počutite utrujeni, izdolani, tedaj ne trošite denarja za neznanca zdravila.
Pošljite nam tri cente v pisnu s vašim naslovom in mi vam bomo poslali z obratno pošto, brez vsake nadaljnje obveznosti na vaši strani, zastoj popolno tri dnevno zdravilo
JUVITO
Naslov: JUVITO LABORATORY South Hill Branch 6 PITTSBURGH, PA.

Vabilo na Skupno Sejo in Shod katerega sklicuje
Okrožna organizacija S. R. Z. šte. 2 za Cambria in Somerset okraj, glavni stan Johnston, Pa., dne 9. februarja 1919 ob 9 uri dopoldne. V prostorih Slov. Rev. in Izobraževalnega društva "Bled" (polje pošte) v Conemaugh.
Na tem shodu se bode razpravljalo glede agitacije našega dela za S. R. Z. in za pobiranje narodnega davka v Milijon dolarski fond, naj torej nihče ne izostane, komur je kaj pri arcu naš Slovenski rod.
Nihče naj ne misli, da se s 25c ali \$1.00 dobe ljudovlade, temveč je potreba denarja in še denarja, da se dosežejo gotovi uspehi.
Uljudno vabi za okrožno organizacijo šte. 2, S. R. Z.
Louis Krašna, tajnik.

NAPREDEK
"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš s njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščini ne po zmerni ceni.
ANTON ZORNIK, Herminia, Pa.
Vaš sosed morda še ne ve, da je dnevnik "Prosveta" zelo prijubljen pri svojih štataljih. Oporite ga!
Kdor daruje za milijondolarski sklad, daruje za svojo svobodo, za svobodo svojih otrok, sorodnikov in zancev — za svobodo vsega človeštva!

AVSTRALIJA DOBI VEČ ŽELEZNIC.

Železniško omrežje se podaljša in zgradi nova pristanišča ob južnem obrežju.

Avstralska vlada se je začela resno baviti, kako bi bilo mogoče najbolj povzdigniti domačo in prekomorsko trgovino. V zadnjih dvajsetih letih se resno bavi z načrtom zgraditi ob jugovzhodnem obrežju dobro luko in zgraditi železnice, katera bi vezala notranja trgovska mesta z primorskimi kajak Adelaide, Lucindale in Milliecent.

Vlada je imenovala razne komisije, katere so izdelale načrte. Za izvedbo zgoraj omenjenega načrta bi znašali okroglo 472.000 funtov šterlingov (\$2.265.600).

Ravno tako imajo v načrtu graditi železnice ob obrežju in od njega notranjost dežele. Povzdigniti hočejo kolikor mogoče visoko domačo trgovino in tudi prekomorsko.

Bavijo se tudi z načrtom, na kakšen način bi bilo mogoče povzdigniti kmetijstvo. Bavijo se z načrti za namakanje zemlje. Poskušali so že z marsikaterimi sredstvi, toda radi pomanjkanja rek niso dobili pričakovanega uspeha.

Dokler nimajo dovolj ugodne zemlje za kmetijstvo, kakoršnega imajo nekateri vladni uradniki, se ne izplača graditi železnice in pristanišča, ker ti odgovarjajo potrebam. Radi tega priporočajo, da naj se prične prej z namakanjem zemlje in da se tako povzdigne kmetijstvo in naseljevanje. Predno se prične z gradbo pristanišč in železnice, kajti, železnice, katere sedaj večje posamezna mesta, niso preveč zaposlene, ker se večina zemlje, po katerih tečejo železnice, porabi za pašnike in edino, kar imajo za prevažati je volna.

Ko bi se pričelo z kultiviranjem zemlje, in bi se povzdignilo kmetijstvo, potem bi se izplačalo graditi železnice in pristanišča. Kajti podnebje je jako vgodno za razna žita, in pridelke, kakor na primer; pšenico, rž, krompir, ječmen, oves. Po poročilu poslovodja "Maffra Sugar-Beet Factory" v Victoriji je svet ugoden tudi za sladkorno peso.

Toda omenil je obenem, da se ne more računati na izvoz sladkorne pese, ker se porabi ves sladkor lahko doma, akoravno bi imeli deset sladkornih tovarn. Da se morejo graditi tovarne v krajih, kjer je zemlja ugodna za pridelovanje sladkorne pese, je krivo pomanjkanje potrebnega stavbenega materiala.

Toda drugi so zopet mnenja, da se mora najprej zgraditi železnice, predno se more misliti na kultiviranje zemlje. Radi tega je pozvala avstralska vlada vse zemljemerske korporacije, da naj izdelajo načrte za posamezne železniške proge med posameznimi večjimi mesti, katera naj bi bila vezana z notranjostjo dežele. Ravno tako naj predložijo tudi načrte za gradnjo večjih trgovskih pristanišč na jugovzhodni obali.

IZJAVA GL. ODBORA J. S. Z. GLEDE INTERVENCIJE V RUSIJI.

Svoječasno, ko Nemčija in Avstrija, ki sta bili v tej vojni označeni kot avtokracija centralnih sil, se nista bili poraženi in je po izpovedi ruskih socialistov samih obstajala nevarnost, da ti dve sili izkoristita rusko revolucijo v svoje namene ter uničita Rusijo gospodarsko, moralno in politično in s tem zadati hud udarec tudi zaveznikom in svetovni demokraciji. Je glavni odbor J. S. Z. v sporazumu ruskih, ukrajinskih, židovskih in poljskih socialistov potom Social-demokratske lige v Ameriki podpisal telegram za rusko intervencijo, ki naj bi preprečila načrte nemško-avstrijske avtokracije v Rusiji.

Toda razmere so se izza tega časa v marsičem izpremenile. Nemčija in njeni glavni zaveznički Avstrija, sta bili poraženi in revolucija narodov, živčnih in okvirju centralnih sil je pomešala vse sledove hohenzolernske in habsburške vlade. Narod, ki so bili pod pritiskom svojih avtokratičnih gospodarjev prisiljeni ogroziti gospodarsko in moralno stanje nove Rusije, kakor tudi določo svetovne demokracije, so postali sami demokraciji in sedaj da ne le da niso nič več nevarni, ampak so celo moralna opora.

Z ozirom na to, da so s padcem nemškega militarizma vse prej za demokracijo obstoječe nevarnosti odpravljene, je logično, da s tem odpade vsaka moralna pravica vmeševanja v ruske razmere.

Načela demokracije, ki so bila v tej vojni od strani zaveznikov posebno naglašana, zahtevajo, da vsak narod odločuje o svoji usodi sam. Pričujočnost zavezniških čet v Rusiji pa ima tendenco, da utrjuje v ruski demokraciji vero, da goje zavezniški imperialistične težnje, vsled česar se notranje stanje Rusije izpostavlja še večjemu neredu in vznemirjenju.

Na podlagi teh važnih historičnih izprememb, to je poraza avtokracije centralnih sil, izjavlja gl. odbor J. S. Z., da bo v naprej zagovarjal odpoklic zavezniških čet iz Rusije in podpiral to akcijo po svoji najboljši moči. Chicago, Ill., dne 25. jan. 1919. Glavni odbor J. S. Z.

VONGOVEGA MORILCA IŠČEJO V NEW YORKU.

Washington, D. C. — Detektivi, ki iščejo morilca dr. T. T. Vonga in dveh kitajskih dijakov, so odpotovali v New York. Do sedaj še ni bil nihče aretiran radi trojnega umora.

VOJNI TAJNIK SE ZANIMA ZA OBSOJENE VOJAKE.

Washington, D. C. — Razkritja mr. Paga, predsednika ameriške advokatske zbornice, ki jih je napravil z ozirom na vojaško justico so napravila učinek na vojnega tajnika Bakerja, tako da bo dal uvesti preiskavo glede krivice, ki se je dogodila nekaterim vojakom. General Crowder se je odpeljal v Camp Merritt in je našel tam 171 mož v zaporu prek 40 dni, kar je v protislovju z vojaškim službovnikom.

IZVOKNE OMEJITVE ZA ŽITO ODPRAVLJENE.

Washington, D. C. — Odkar je podpisano premirje, je bil izdan dalekosežen preklie za izvozne odredbe, po katerem je sedaj dovoljeno izvažati ječmen, koruzo, riž, proizvode iz ječmena, žito za povovarnarje, fižol, grah, sladkor in olje iz bombaževga semena.

OSEMURNI DELAVNIK ZA ŽENE V ILLINOISU.

Springfield, Ill. — V tukajšnjih političnih krogih govore, da bo sprejeta predloga, ki določa osemurni delavni za ženske. Podjetniki ne bodo nasprotovali predlogi.

Boj za demokracijo v Jugoslaviji.

Iz stare domovine poročajo, da se je pred kratkim tam ustanovila nova organizacija pod imenom "Jugoslav. demokratska zveza". Kdo je na čelu te organizacije in kje ima svoj sedež, še ni znano v tem času, ko to pišemo, znano pa je, da sestoji iz večine mladih in agilnih ljudi, ki so pripravljene zastaviti vse njihove sile za dobrobit in demokracijo osvobodjenih Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Na svojem prvem zborovanju je ta zveza sprejela sledečo resolucijo: Splošna jugoslovanska ustavodajna skupščina je edino kompetentna ustavno urediti jugoslovansko državo in vsled tega je zveza odločno pripravljena, da z vsestransko agitacijo prepreči vsako protivno delo, ker smatra, da bi vsako delo za ureditev države izven skupščine škodilo edinstvu Jugoslovancev.

Konkventno se obrača Jugoslovanska demokratska zveza na Narodno Veče z zahtevo, da ono kategorično izjavi, da se smatra edinim organom celokupne države SHS in da posebej obvesti zavezniške vlade o tem svojem državno-pravnem značaju kakor tudi, da smejo zavezniške čete zašesti pokrajine na teritoriju bivše avstro-ogrške monarhije kot ozemlje bivše srbske kraljevine. Da se pa čim prej uredijo razmere v tem delu Jugoslavije, v katerem danes vlada Narodno Veče, zahteva Jugoslovanska demokratska zveza sledeče: 1. Narodno Veče naj nemudoma stori odločne korake proti tiraniji in nepravilnosti, katerih prisotnost na važnih mestih dežele je

odprto izzivanje vseh onih, ki so prikrajšani na javnih in zasebnih pravicah; dalje žalitev človeškega ponosa in kateri so glavni vzroki, da je med ljudstvom pomanjkanje zaupanja v oblasti.

2. Narodno Veče naj takoj stori neškodljive vse hujskače v deželi in s tem si naj pridobi moralni ugled pred narodom.

3. Narodno Veče naj zaključuje, da se obramba domovine izroči v roke ljudi, ki poznajo razmere v deželi in kateri jamčejo z njihovo organizatorično pripravljenostjo, da so sposobni za tako delo.

4. Narodno Veče naj hitro razpusti dosedanja stalno armado, ki je v glavnem demoralizirana in namesto nje naj organizira narodno milico na podlagi stroge discipline in pod vodstvom častnikov, kateri imajo zaupanje pri ljudstvu.

5. Narodno Veče naj odpravi izredne vojaške naredbe proti delavskemu razredu in naj ustanovi odsek za javna dela, ki imajo z demokratskim postopanjem z jamčiti narodno produkcijo.

6. Narodno Veče naj prične z izvrševanjem agrarne reforme in takoj mora razglasiti tuja veleposestva (domene nadvojvode Friderika, Thurn-Taxisa, Odescalchia in drugih) za ljudsko posest, medtem ko naj prepusti ustavodajni skupščini, da ona izvede podzavljenje ostalih veleposestev in cerkvenih domen.

7. Narodno Veče naj prevzame razlašena zemljišča pod svojo upravo in organizira kolonizacijo tako, da bodo vojaki, ki se vračajo domov, pa nimajo svoje zemlje, imeli takoj svoja zemljišča za obstanek in prehrano.

8. Narodno Veče naj dalje izvrši socialno-politične reforme za varstvo delavcev, posebno pa ne doraslih, žena in otrok; uvede naj osemurni delavnik in zavarovanje proti boleznim, nemoči in brezposelnosti; ustanovi naj posredovalnice za delo in preskrbi delavcem cenejša stanovanja. V to svrhu naj Narodno veče ustanovi vladni odsek za socialno-politično, da se bodo mogli tudi jugoslovanski delavci zavedati interesov za razvoj naše države.

9. Narodno Veče naj ustavi kupičenje zaloge raznih živil in skrbi, da bodo revezji lahko dobili živež za nižjo ceno.

10. Končno se naj Narodno Veče potruditi, da se umaknejo z merodajnih mest vsi tisti elementi, ki so prej in zdaj pokazali, da nimajo nobenih zmožnosti, in na njihova mesta naj postavi sposobne osebe.

To je resolucija, ki je vsekakor značilna v časih prve in kratke dobe obstanka jugoslovanske države.

Domovinski listi, ki so objavili resolucijo, v večini odobravajo nastop in zahteve Jugoslovanske demokratske zveze. Urednikov komentar v nekem listu se glasi: "Socialistični duh, ki veje iz resolucije, ne sme plašiti nikogar. Ljudje, ki so se zbrali v demokratski zvezi, imajo željo opustiti marsikatero predvojno zmoto in frazo. Prepričani smo, da bodo oni tvorili najmočnejšo politično stranko v momentu, ko pride prilikost za ustvarjanje novih političnih strank v naši enotni jugoslovanski državi."

Veliko pojasnila še manjka v tem trenutku, toda zdi se nam, da so ustanovitelji te organizacije socialisti v družbi z demokratsko in radikalno mladino.

Interesantne so točke v gornji resoluciji. Med vrsticami je lahko čitati, da so na "merodajnih mestih", torej na čelu nove države ali v odgovornih javnih službah gotovi nazadnjaški elementi, ki ne razumejo duha zasa niti najuhj potreb nove-dobe. To je krivo, da ljudstvo izgublja zaupanje v novo oblast. Izdane so bile trde vojaške naredbe proti delavskemu gibanju; pojavili so se špekulantje z živili. Vse polno krivice in nedostatkov je naštetih v tej resoluciji in za vsak nedostatek se nudi zdravilo. Dali je Narodno Veče uslišalo zahteve v celoti ali deloma, nam še ni znano. Zahteve so naravno pravične, in če boče biti Jugoslavija demokratska in pravična napram samim sebi, se mora ozirati na te zahteve.

Koncem konce je pa resolucija — poleg mnogih drugih vesti iz stare domovine, ki prihajajo zdaj še v kratkih odlomkih — nadaljni dokaz, da ni tam tiste ljubeznive sloge, o kateri je toliko vpitja v Ameriki. Sloge je pač — ves narod je bil složen za to, da se zruši Avstrija (stojmo! na ža-

ost tudi za to ni bil, kajti Šušterčičeva klika še ni pozabljena!) — in ves narod je složen, da mu Italijani, Nemci in Ogrje ne vzamejo, kar je njegovega. Ako bi ne bilo edinstva v tem oziru, potem Slovenci niso vredni, da ekstrajajo, a kam še, da bi imeli neodvisnost! Ali tiste idealne sloge, lepe notranje sloge, ki se tako rada plazi v verzih in deklaracijah, ne bo toliko časa, dokler obstoje razredna nasprotja. To velja za vse civilizirane narode in Jugoslovani nismo nobena izjema. To je povedal tudi Jože Kopač dne 7. novembra v Ljubljani, ko je Slovenija praznovala veliki dan neodvisnosti. Rekel je: "Slovenski proletarijat je z vami, gospodje, dokler boste ščitili njegove pravice, ali če prelomite besedo, pojde socialna demokracija zopet svojo pot sama in borila se bo za dosego delavskih pravic, kakor se je zmrlaj."

Vesti iz stare domovine.

ITALIJANSKA OKUPACIJA NA JADRANU.

(Jugoslav. čas. biro, Washington, D. C.) Zagrebški "Ohzor" piše pod tem naslovom 13. novembra:

V nedeljo popoldne ob treh je prišel poveljnik italijanske okupacijske vojske admiral Gualtiero Reiner v mestno zbornico, kjer so se bili zbrali člani italijanskega Narodnega Sveta, in jih nagovoril približno sledeče: "Rečami, Italijani, bratje. Naš ljubljenski vladar nam je milostno poslal bržjavko, katero vam hočem prečitat: "Italijanskemu Narodnemu Veču, Reka:

"Reka, ki je vzgledno ustrajnostjo rešila preko vseh težkih izkušenj in ohranila neugasljivo in plamtčečo luč svojega italijanstva, potrjuje danes v času zmage in slave čut svoje vere in svojega upanja. Vsakega Italijana vadaja to z bratskim veseljem, v mojem sreju pa ostavlja globok odmev. Vittorio Emanuele."

Po govoru dr. Grossicha se je admiral zahvalil in rekel: "Zelim, da bi vam mogel javiti še kako lepo vest."

Proglas italijanskega poveljnika v Poreču.

Iz Poreča poročajo: Italijanski poveljnik je izdal na prebivalstvo sledeči proglas:

V imenu njegovega Veličanstva kralja Viktorja Emanuela in v sporazumu z zavezniškimi državami sem v sinoči prevzel poveljstvo v tem mestu in s tem tudi vojaško in civilno upravo. V času, ko stojamo na zemljo, v kateri se še lišče v svoji veličini spomeniki iz rimske dobe in keplati beneški lev sv. Marka spominja na slavna dela Benetk. Vam prinašam, Porečani topli in prisrčni pozdrav njegovega Veličanstva kralja naroda cele Italije, ki se v tem srečnem času z vami veseli in raduje. Fratski in navdušeni sprejem mi dokazuje, da bodo naše moje zapovedi v vsakem izmed vas vestnega izvrševaleca na korist in veličino domovine. Ne dvomim, da ste srečni, ker ste po dolgih letih sužnosti dosegli zaželjeno svobodo in da me bodete dobrovoljno podpirali v izvrševanju javnega roda. Živela I-

talija, živijo kralj, živijo Perč. Kapetan Vascalo.

Uradni preklie italijanskih laži.

Splet, 11. novembra. Narodno Veče v Zagrebu najodločneje demontira izmišljene vesti italijanskih listov, v katere se poroča, da so bili Italijani v Dalmaciji navdušeno sprejeti.

Resnica pa je nasprotno, da so prebivalci v vsakem mestu, kjer so se Italijani izkrcali, celo v Zadru samem, ostro protestirali in da to prebivalstvo dan za dnem pošilja še sedaj ostre proteste proti novim prekršajem celokupnosti in suverenosti države SHS, ter obenem vedno zagovarja svojo varnost in udanost Narodnemu Veču v Zagrebu, katerega prosil, da ga reši italijanskega nasilja.

Sestanek jugoslovanskih demokratov v Ljubljani.

Dne 7. novembra se je vršil v Mešnem domu v Ljubljani sestanek jugoslovanske demokratske stranke. Ta sestanek je otvoril urednik Pevljan, ki je ostro obsodil anarhijo, izjavljajoč, da je socialna demokracija stopila v vlado, da izvrši svojo narodno misijo. Od narodne vlade se ne morejo zahtevati čudeži, to je da izvede v teh težkih časih vse, kar bi se moralo izvesti. V svojem govoru je pozival delavce, da vzdrže disciplino. Ostro je nastopil proti vznemirjajočim vestem čes, da vladal vzoren red med vojaki, ki se veselijo vračajo v domovino. Med drugim je rekel: "Dajte vojakom hrane in vse bo dobro." Za njim je govoril zastopnik za javna dela in obrt, inženir Remec, ki je rekel: Pred nami so podrtje velike z državne zgradbe, v kateri so stanova! ni. ljoni proti svoji volji. V nevarnosti smo, da izgubimo svobode, katero smo dosegli, ako ne ločamo z močjo z deli, da smo te svobode vredni. Danes moremo upreti vs. sile, da zgradimo to zgradbo. Družljani delavci! Ena misel naj nam vedno plava pred očmi: "Bodimo pravični drug proti drugemu!" Govornik je nato opozoril na korake, katere je treba podvzeti. Prisiljeni smo, da prosimo delavce, k niso vojaki za pomoč, da bi srečno preživeli ta čas.

Kako je Gradec reagiral na bolgarsko katastrofo.

"Marburger Zeitung" poroča, da je bila prva posledica bolgarskih vesti v Gradcu ta, da so razni prekupčevalci z moko začeli prodajati svoj dragoceni prašek naenkrat po 4 K za kg. Prej je stal kg moke v Gradcu pod roko 20 K in še več!

Propadanje Dalmacije.

Kaj dela vojne z jugoslovanskimi deželami, odseva najstrašnejše v Dalmaciji. Leta 1910 je štela Dalmacija 650.000 prebivalcev. Porodov je bilo na leto 26.000, mrtvih slučajev 14.000. V času vojne se je s številu porodov znižalo za 50 odstotkov, število mrtvih slučajev je naraslo za 40 odstotkov. Dobe se kraji, kjer se padlo število porodov za 80 odstotkov, število smrtnih slučajev je naraslo celo za 100 do 200 odstotkov. V vaseh je slabše nego v mestih. Povprečno računano je bilo tekom vojne 52.555 manj porodov, smrtni slučaj pa so dosegli število 63.400. Tako izumira Dalmacija pod kruto vojno težo in nečloveškimi aprovačnimi razmerami.

LAXCARIN ODPRAVI ZAPRTNICO GLAVOBOL MIGRENO Prodaja se pri LAXCARIN PRODUCTS CO. Cena en dolar. Dept. Z. 2. Pittsburgh, Pa.

Rojaki pozor! Cenjenim rojakom se naznanja, da se je ustanovila družba THE AMERICAN AMUSEMENT & THEATRE CO., INC. z glavnico \$100.000 z namenom, da nabavi kar več mogoče gledališč. Načrti so že izdelani kje se bode vzelo 10 gledališč v letu 1919, od katerih se sedaj že lastuje dva in imamo dva pod arom. Za vse te stvari je pa potrebno veliko denarja. Družba sedaj nudi napredaj svoje delnice po zelo niski ceni \$1.00 vsaka. Dobiček je preračunjen, da bi mogel doseči do 40% v letu 1919. Pišite po najnovejša pojasnila na naslov: Mr. John Bahorich, 129 Bakkwell Bldg., Pittsburgh, Pa.

SLOVENSKI KROJAC. Priporočam se rojakom za delo oblek. Ravno kar sem prejel lepa in krasne vzorce za moške in ženske obleke, kakor tudi površnike za dež. V družbi nisem z nobenim nič več. Vse delo izvršujem doma v svojem stanovanju, pridite k meni na dom. Obiskal vas bodem na vašem domu in vzel vsjo mero za obleko. Za vsako delo jamčim. John Teran, krojaški mojster, Ely, Minn.

DR. JOS. V. GRAHEK edini slovenski zdravnik in ranocelnik v Pennsylvaniji. Zdravi vse otroče, ženske in mpške bolezni. Uradne ure so: 10 ure zjutraj do 2 ure popoldan. Bell Telephone Cedar 2388 843 E. Ohio Street, N.S.PITTSBURGH, PA.

Cenjeni rojaki pozor! Cenjenim rojakom naznamo, da mi kupujemo vse Liberty Bonde ter jih plačujemo v gotovnem denarju po dnevnem KURZU (njih vrednosti). Rojaki, katerim je nemogoče priti osebno v naš urad, naj pošljejo svoje BONDE v priporočenem pismu (registriranem), ker na drug način ni nismo odgovorni v slučaju izgube po poštni ali drugi pošiljavi. — Pošljite na naslov: Mr. John Bahorich, 129 Bakkwell Bldg., Pittsburgh, Pa.

Z ognjem in mečem. ZGODOVINSKI ROMAN. Poljaki spisal Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski. (Nadaljevanje.)

Ni mu bilo toliko žal po deželi, skoro tako veliki, kakor so nemške kneževine, marveč mu je bilo žal, ker je bilo delo njegovih rok, katero je ljubil. Vedel je, da bo vse konec storilo, ko njega tukaj ne bo, da bo naenkrat vse porušeno, da bo njegov trud zaman. Surovost bo zopet zavladala tukaj, požarji bodo končali vasi in mesta; Tatar bo zopet napajal konje v teh rekah, gozd zraste na pogoriščih, — in če Bog da, da da se še kdaj vrne, moral bo vse, vse začeti iz nova. Bog zna, če bo imel za to še potrebnih moči, časa in zaupanja, kakoršno je imel v sreju iz početka. Tu so mu minola leta, o katerih si je pridobil slavo pred ljudmi, zaslug pred Bogom; sedaj pa naj slava in zasluge zginejo kakor dim. Dve debeli solzi se mu uterete. Bili ste poslednji solzi; odslej so iz teh oči švigali bliski. Knezov konj stegne vrat ter zarežeta. Takoj so mu odgovorili njegovi tovariši v vojski. Ti glasovi vzdramijo kneza iz zamišljenosti in mu vlijjo veselje nado v srce. Glej pri njem je še ostalo šest tisoč tovarišev, šest tisoč sabelj, s katerimi gre med svet in katerih čaka, kakor provska idila je končana. Tam, kjer topovi gro-

me, kjer vasi in mesta ugonoblja požar, kjer se po noči z rezgetanjem tatarskih konj in krikom Kozakov meša jok vjetnikov, zdihovanje mož, žen in otrok, — tam ima širono polje, da si pridobi slavo rešitelj in oče domovine. . . Kedo ho se gel po tem vencu slave, kdo rešil tako osramočeno z nogami prostakov poteptano, ponižano, umirajočo domovino, če ne on — knez, — če ne ta vojska, katere orožje se sveti in leskeče tam po dolini in solčnih žarkih? Vojska je korakala le ob vnožju holmoe Vojaki, zapazivši kneza, stoječega z bulavo v roki na holmi pod križem, zakriče, kakor z jednega grla: "Živijo knez! Živijo naš vodja in hetman Jeremija Višnjevceki!" In stotina praporov se mu je priklopila spoštljivo. Husarji so se svojimi kratkimi meči grozno zaropotali in s kotli zagromeli. Med tem tudi knez potegne sabljo, jo dvigne kvisku ter gledajoč proti nebu jame govoriti tako: "Jaz Jeremija Višnjevceki, vojvoda ruski, knez v Ljubnu in Višnjevcih prisegam Tebi Bog, jedini v svetej Trojici in Tebi najsvetejša Mati, da te sablje, ki sem jo potegnul proti razbojnikom, ki sramote našo domovino, ne vta knem prej v nožnico, dokler ne izgubim moči in življenja, dokler te sramote ne izmijem, vsakega sovražnika k nogam poljske ljudovlade ne vržem. Ukrajine ne pomirim in kmetske vstaje v krvi ne zadušim. Neprisiljen in odkritega srca prisegam. Da svojo prisego tudi spolnim, pomagaj mi Bog. — Amen!" To reki, stal je še nekaj časa ter zrl proti nebu. Potem je jeznil počasi nazaj z gomile k praporom. (Dalje prihodnjaj.)